

Pedagogická
fakulta
Faculty
of Education

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Pedagogická fakulta
Katedra pedagogiky

Bakalářská práce

Výchova a informovanost mládeže v oblasti negativních vlivů pornografie

Education and Awareness of Youth in the Field of Negative Effects of Pornography

Vypracoval: Jan FARION

Vedoucí práce: Mgr. Lukáš LAIBRT

České Budějovice 2022

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracoval samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejich internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu uvedeným ustanovením zákona č.111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne

.....

Jan Farion

Poděkování

Tímto bych rád poděkoval v první řadě svému vedoucímu bakalářské práce, panu Mgr. Lukáši Laibrtovi. Děkuji mu především za jeho klíčové rady, klid a dobré srdce. V neposlední řadě míří velké díky mé rodině, která je mi podporou po celou řadu let a neztrácí se mnou trpělivost, děkuji proto za její veškerou lásku a pochopení. Poděkování rovněž patří všem mým přátelům, kteří mě po celé ty roky doprovázeli, formovali, inspirovali a motivovali tak, abych krůček po krůčku mohl svá studia úspěšně dokončit.

Název bakalářské práce

Výchova a informovanost mládeže v oblasti negativních vlivů pornografie

Abstrakt

Cílem této práce bude deskripce negativních vlivů pornografie, řešení problematiky výchovy a informovanosti mládeže v této oblasti. V teoretické části se budeme zabývat explanací mnoha aspektů, které poukazují na skutečnost, že pornografie spíše škodí a může mít neblahé až zdrcující dopady na další osobní (i partnerský) život jedince, zejména pak mládeže. Nebude opomenuta i historie, prevence, adiktologie a rady pro rodiče, jak jednat, pokud se jejich dítě dostane do problémů s pornografií. Praktická část bude zahrnovat kvantitativní výzkumné šetření, jež podhalí percepce, intenzitu sledování porna a názory na tuto entitu z pohledu respondentů od cca 13 do 17 let. Zvolenou metodou sběru dat bude dotazníkové šetření.

Klíčová slova

pornografie, porno, mládež

Title of Bachelor Thesis

Education and Awareness of Youth in the Field of Negative Effects of Pornography

Abstract

The aim of this work will be a description of the negative effects of pornography, addressing the issue of education and youth awareness in this area. In the theoretical part, we will deal with the explanation of many aspects that point to the fact that pornography is rather harmful and can have adverse effects on the further personal (and partner) life of an individual, especially young people. History, prevention, addictology and advice for parents on how to deal with their child's pornography problems will not be overlooked. The practical part will include a quantitative research survey, which will reveal the perception, intensity of porn monitoring and opinions on this entity from the perspective of respondents from about 13 to 17 years. The chosen method of data collection will be a questionnaire survey.

Keywords

pornography, porno, youth

Obsah

Úvod	7
Teoretická část	8
1. Definice pornografie	8
2. Historie	9
3. Důvody sledování pornografie	11
3.1 Důvod: je to vzrušující	12
3.2 Důvod: je to něco zakázaného.....	12
3.3 Důvod: jsem zvědavý	13
3.4 Důvod: chci vědět, „jak na to“	13
4. Negativní vlivy pornografie	14
4.1 Závislost	14
4.2 Negativní vlivy pornografie na osobní život	16
4.3 Negativní vlivy pornografie na partnerský život.....	17
5. Porno jakožto riziko pro mládež	19
6. Výchova a informovanost mládeže	20
Praktická část	22
7. Výzkumný problém	22
7.1 Cíle práce a stanovení hypotéz.....	22
8. Metodika	22
9. Výzkumný vzorek	23
9.1 První setkání respondentů s pornografií.....	23
9.2 Pornografický obsah.....	24
9.3 Frekvence sledování pornografického obsahu	25
9.4 Vnímání pornografie ze strany respondentů	26
9.5 Důvody sledování porna.....	28
9.6 Předpokládaná reakce okolí podle respondentů	29
9.7 Hovořili dotazující někdy s někým o pornografii? Případně s kým? ...	30
9.8 Vnímání vlivu pornografie na osobní život.....	32
9.9 Percepce vlivu lockdownu na intenzitu sledování porna.....	33
9.10 Vnímání závažnosti pornografie jakožto závislosti	35
9.11 Účast respondentů na semináři či přednášce o pornografii.....	36
9.12 Kontrola času stráveného na počítači či telefonu rodiči.....	37

10. Diskuse	39
10.1 Potvrzení či vyvrácení hypotéz.....	40
Závěr.....	41
Seznam použitých zdrojů	43
Seznam příloh.....	46

Úvod

Pornografie se v dnešním světě ubírá nevídanou rychlostí a její rozmach a virtuální expanze je podtržena stále stoupajícím počtem uživatelů nejvyhledávanějších klíčových slov začínajících na „porn“ napříč internetovými prohlížeči. Tato bakalářská práce pojednává o problematice pornografie, zejména pak o jejích negativních vlivech a dále pak o výchově a informovanosti dětí v této oblasti. Pornografie je dnešní společností považována za něco normálního, někdy dokonce i „edukativního“ a u dětí se začíná objevovat velmi brzy především díky své dostupnosti.

Skutečnost, že v dnešní společnosti již pornografie není dávno žádnou výjimkou, ale běžným způsobem života, může být překvapením. I přesto, že ji valná část společnosti konzumuje ve velké míře, paradoxně se o ní málo mluví. Budeme se snažit najít cesty v řešení této problematiky u dětí (mládeže), protože právě pro tuto rizikovou věkovou kategorii může být pornografie největší hrozbou. Součástí teoretické části práce tak bude analýza, deskripce a edukace v oblasti pornografie. Dále teoretická část práce podhalí schéma negativních vlivů pornografie potenciálně působících na život dítěte, jeho další osobní a partnerský život. Nebude opomenuta i historie, prevence, adiktologie a rady pro rodiče, jak jednat, pokud se dítě dostane do problémů s pornografií a jak mu případně pomoci. Právě rodina může být velkým indikátorem, proč dítě k pornografii inklinuje.

Pozornost bude upřena rovněž na výzkum, který spadá do rámce praktické části práce a který bude provedený formou anonymních dotazníků, jenž by měly poskytnout komparaci osob různých věkových kategorií, jejich přístupů, percepce a názorů na pornografii jako takovou. Výzkum si dává za cíl podhalit percepce, intenzitu

sledování porna a názory respondentů na tuto entitu. Dotazníkové šetření respondentů ve věku cca 13 až 17 let nabídne celkový kontext a pohled respondentů na tuto problematiku.

Cílem této práce je tak dokázat na mnoha skutečnostech, že pornografie spíše škodí a může mít neblahé až zdrcující dopady na další osobní (i partnerský) život jedince, zejména pak dítěte, které se s ní může dostat v dnešní době markantního rozvoje technologií do styku až příliš brzy.

Teoretická část

1. Definice pornografie

Pro pornografii existuje celá řada definic, které mohou být na první pohled velmi diverzní, zároveň však tento pojem pregnantně popisují. Kupříkladu Cline (2001) rozděluje výraz na řecká slova „porno“ a „graphia“, což v překladu znamená „vyobrazení aktivit děvek“, tedy určitý materiál, který je sexuálně explicitní a jeho hlavním cílem je dosáhnout sexuální stimulace.

S poněkud obšírnější explanací přichází Rea (2001), který diverzifikuje pornografii do šesti témat, která blíže specifikují její povahu:

- 1) Primárním cílem pornografie je výdělek.
- 2) Pornografie je brána jako „umění“.
- 3) V pornografii pohlížíme na muže a ženy jako na pouhý objekt.
- 4) Jedná se o obscénní oblast zájmu.
- 5) Pornografie působí jako určitá forma útlaku.
- 6) Pornografie je nástrojem sexuálního vzrušení.

Objasnit definici může pomoci i skutečnost, že pornografie je dílo ukazující sexualitu a stimulující sexuální vzrušení. Právě sexuální vzrušení zachází za společností přijímaná pravidla morálky a slušnosti. Dále je potřeba vzít v potaz různé výsledné produkty pornografie, které mají různou tvář. Výsledné dílo může být kupříkladu literární, výtvarné, filmové či zvukové povahy. Důležitým aspektem pro rekonizaci toho, do jaké

míry se jedná o pornografii, je zcela jistě důležité vědět, že pouhé vyobrazení nahé lidské tělo nemusí být pornografickým dílem. Do této oblasti nahoty tak mohou spadat moderní umělecká díla, dále díla s historickou hodnotou, studijní materiály, odborná literatura aj. (Kočí a Jůzlová, 2002).

Naproti tomu Linz a Malamuth (1993) tvrdí, že výsledná definice leží nejen na veřejné diskusi a akademickém zkoumání, ale i na subjektivním pohledu, který určuje, zda se jedná o pornografickou nebo obscénní záležitost. S velmi zajímavým tvrzením, které naprosto potvrzuje subjektivitu pohledu, přišel roku 1964 Potter Stewart, který proklamoval, že naoko pozná, zda se jedná o pornografii či nikoliv. Doslovně použil tato slova: „I know it when I see it.“ (Kašparovská, 2011).

Pokud se týká samotného slova „pornografie“, pak se tento výraz poprvé etabluje v roce 1857 společně s ratifikací zákona o obscénních publikacích (Tang, 2003). Je zjevné, že samotná definice se historicky formovala a každý z autorů ji popisuje odlišně v korelaci s tím, v jaké době a v jakém prostředí žil a jaká v danou dobu panovala společenská konstelace, ve které se pravděpodobně pohyboval.

S asi nejspokojivější definicí přichází Mitlöhner (1999), který podotýká, že úlohou a smyslem pornografie není ztělesnění uměleckých hodnot, nýbrž dosažení sexuálního vzrušení a uspokojení, dále pak navození dílčí erotické situace či podpora sexuální fantazie. Dále pak poukazuje na perverzní sklony chování, které lze v pornografii pozorovat a konstatuje, že nikoli pouze výřez, ale celý obsah díla je indikátorem, zda se jedná o pornografické dílo. Podobně jako Kočí a Jůzlová (2002) kriticky a opatrně pohlíží na vyobrazení nahoty, které nelze hned označit za rys pornografie.

2. Historie

Na první pohled by se mohlo zdát, že pornografie vznikla teprve nedávno, avšak zdaleka tomu tak není. První střípky pornografie se objevují již v antickém Řecku, a tak není divu, že v dobách starověku její tvářnost byla jiná, než jakou známe teď. Z dochovaného antického spisu *Deipnosofistai*, pocházejícího přibližně ze 2. století n.l., lze detekovat informace týkající se služeb, které nabízejí a vykonávají prostitutky (Tang, 2003). Spis

obsahuje rovněž pojem „pornographo“, který popisuje určité komerční slogany nebo nabídky sexuálních služeb v tehdejší antickém Řecku (Poštulka, 2007).

Mezi další oblasti, kde vznikala díla s erotickým charakterem, patřil Řím, Pompeje či Egypt (Tang 2003, Poštulka 2007). Vývoj pornografie tak nebyl vázán pouze na území antického Řecka, ale i na další vyspělé kultury. Chmelík (2003) tvrdí, že Řekové nepovažovali pohlavní styk za nic závadného, ba naopak. Deskripci a zobrazení sexuálního styku a celkově nahlížení na sexualitu brali za naprosto akceptovatelné pro poetické i grafické ztvárnění. Celkově vzato, řecká a egyptská mytologie ráda ilustrovala sexuální propojení muže a ženy s cílem demonstrovat potřeby plodnosti za účelem rozšiřování rodu (Chmelík, 2003). Je zřejmé, že se nejednalo o pornografii takovou, jak ji známe dnes, ale byl zde kladen akcent na vyobrazení reality (Poštulka, 2007).

V 19. století přichází již na řadu vynálezy fotografie a později filmy. Oba tyto vynálezy jsou jakousi pomyslnou branou k výrobě pornografie, která se následně stává ve formě pornografických filmů nejpozději do 20. let 20. století velmi lehce dostupnou (Jenkins, 2021). Poštulka (2007) uvádí, že první náznaky moderní pornografie tak, jak ji známe dnes, lze sledovat v době před první světovou válkou. V tento čas však pornografie nezaznamenávala tak markantní rozmach především kvůli cenzuře a společenským výhradám. Se 40. a 50. léty začala cenzura pomalu ustupovat. Vychází kupříkladu první výtisk časopisu Playboy. Velkým průlomem se pak dají označit 60. léta, s kterými vzniká v Americe pornoprůmysl. K jeho vzniku zcela jistě přispělo nastavení tehdejší společnosti, která prožívala volné vlny lásky, eskalovalo revoluční hnutí hippies a celkově v Americe vládla sexuální liberalizace (Petersen, 2003).

V 80. letech dochází k masivnímu rozvoji videokazet a digitálních videodisků (DVD). V 90. letech to má za následek enormní expanzi pornografických filmů, a to vede k tomu, že pornografický obsah lze tak velmi snadno sledovat privátně v domácím prostředí. Markantní rozvoj zaznamenala pornografie především s vývojem internetu v 90. letech, kdy se zvýšila její dostupnost a pornoprůmyslová činnost se dostává do role jedné z nejziskovějších činností na internetu. Pornografie se tak nejvíce přiblížila své dnešní podobě. Dlouhou dobu však byla veřejností pornografie odsuzována a právně

zakazována. V dnešní době majoritní část Evropy a Severní Ameriky sexuální aktivity povoluje. Konsenzus panuje všeobecně pouze u dětské pornografie, která je většinou států a majoritní částí společnosti odsuzována a zakázána (Jenkins, 2021).

Obrázek 1: Hliněná destička z babylónské kultury stará 4 000 let vyobrazující pornografii.

Zdroj: National Geographic (2014)

3. Důvody sledování pornografie

Pro každé lidské konání je přirozený nějaký důvod, pud či nutkání, jež člověka ponouká k vykonání určité aktivity. U tohoto konkrétního problému, tedy sledování pornografie, je možno velmi jednoduše najít hned několik důvodů. Zůstávají však i takové, které mají přesah do dalších oblastí života a které vycházejí ze složitých životních situací, jež se na první pohled nedají s tímto fenoménem spojit.

V rámci dotazníkového šetření rozebíraného v praktické části této práce byly probandům nabídnuty určité reakce na následující otázku: „Pokud porno sleduješ, věděl(a) bys, z jakého je to vlastně důvodu?“. Na výběr byly tyto možnosti:

- je to vzrušující
- je to něco zakázaného
- jsem zvědavý
- chci vědět, „jak na to“
- nedokážu posoudit
- jiný důvod

3.1 Důvod: je to vzrušující

Martináková (2019) přichází na myšlenku, že na samém počátku osobu vzrušuje dokonce jen odhalená část lidského těla. Nicméně mozek si dokáže na tento kolorit vzrušení zvyknout a časem vůči němu otupí. Člověk je tak exponován situacím, kdy začíná chtít a zároveň potřebovat více a více. Dále Martináková upozorňuje na to, že tento důvod je principiálně podobný jako hraní počítačových her. Zpočátku se jedná o příjemný únik. Člověk díky vzrušení vidí okamžitý úspěch a uspokojení bez jakékoliv námahy. To vše má však určité následky či minimálně rizika, která budou dále probírána v kapitole zabývající se negativními vlivy pornografie.

3.2 Důvod: je to něco zakázaného

Zajímavou analogií může být ukázkový příklad z Knihy knih, konkrétně z Genesis, kdy první lidé, Adam s Evou, i přes důrazný zákaz pojídají ovoce ze stromu poznání a za toto přestoupení Božího nařízení pak musejí odejít z ráje. Vystává tedy otázka, proč má člověk v sobě zakořeněnou tuto nelogickou myšlenku, že co je zakázané, je lákavé a přinese to něco lepšího, než co zakouší člověk v tuto chvíli. Sama o sobě však pornografie není nelegální, vyjme-li se např. právně ošetřená dětská pornografie nebo natáčení při znásilňování druhé osoby (Pemová & Ptáček, 2012). Ani erotické filmy či knihy nejsou zakázané. Stále však existuje u většiny jedinců určitý blok v hlavě, který možná přetrvává, možná v budoucí společnosti vymizí, že totiž sledování porna je něco, za co by se měli stydět, nebo by se s tím minimálně neměli každému chlubit.

3.3 Důvod: jsem zvědavý

Kořeny zvědavosti se dají hledat v celkové nudě a nečinnosti. Rozptýlení z běžných nudných dní, něco, co probouzí zvědavost a mnohé další vzrušující pocity – to bývá buditelem, jenž děti a mladé může velmi snadno přivést ke sledování pornografie. Podle Sokola (2014) o tom pregnančně pojednává ve svém citátu Blaise Pascal: *„Nic není člověku tak nesnesitelné, jako být v úplném klidu, bez vášní, bez starostí, bez rozptýlení, bez činnosti. Začne totiž cítit svoji nicotu, opuštěnost, nedostatečnost, závislost, bezmoc, prázdnotu. Z hloubi jeho duše se vynoří nuda, smutek, beznaděje.“* Autor také naráží i na situace, kdy člověk pociťuje samotu, která ho může odvádět od reality.

3.4 Důvod: chci vědět, „jak na to“

Některé názory dokonce mluví o důležitosti tohoto fenoménu z hlediska edukačního. Chmelík (2003) tvrdí, že k tomu má posloužit neagresivní pornografický obsah, který může údajně pomoci zlepšit sexuální život jedinců. Jest tedy z pohledu moderního člověka nutné, aby se v této oblasti patřičně vzdělával, procvičil, poznal své tělo, poznal své touhy, to, co je mu příjemné, a to nejlépe ještě dříve, než započne sexuální život se svým budoucím partnerem.

Kromě zpochybňování relevantnosti těchto tvrzení, však lze velký problém spatřovat i v tom, že se tito sledovatelé ve svém dětském naivním věku mohou velice snadno setkat s něčím, co vůbec nepředpokládali, že najdou. Pokud zadali do vyhledávače slovo porno a čekali obrázky a videa dvou vášnivě milujících se lidí, může mnohé zaskočit, jaké nepřeborné množství variant a způsobů takového milování internet nabízí. Kupříkladu Pecháčková (2020) uvádí, že se lze na internetu setkat s žánry jako je zvířecí či dětská pornografie. Stroukal (2020) dále podotýká, že jen na tzv. Dark Webu, tedy internetovém prostoru poskytujícím možnost k mnoha nelegálním činnostem jako je získání drog, přístup k dětské pornografii a další, existovalo do roku 2017 více než 25 000 webů s dětskou pornografií.

4. Negativní vlivy pornografie

Tato kapitola líčí o negativních vlivech pornografie, konkrétně se zabývá závislostí na pornografii samotné. Dále pak sumarizuje negativní dopady pornografie na osobní a partnerský (manželský) život.

4.1 Závislost

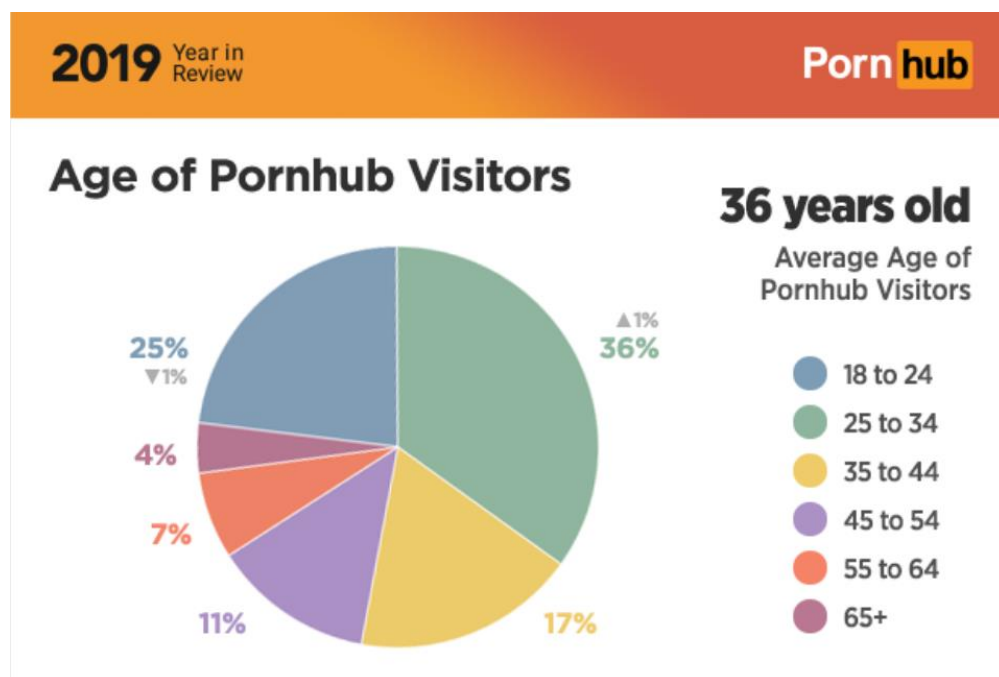
Závislost se obecně definuje jako dlouhodobý kompulzivní návyk na nějaké chování, aktivitu nebo látku ovlivňující stav nálady. Lze diferencovat dva druhy závislosti, tzv. látkovou závislost (alkohol, drogy, kouření apod.) a závislost na procesech (gamblerství, utrácení peněz, nakupování, jídlo či sexuální aktivity). Je se stále vyšší frekvencí pozorováno, že mnozí závislí mají vypěstovanou závislost na víc než jednu látku či proces (West, 2016).

Závislost na internetu si lze vypěstovat poměrně snadno, s tím souvisí samo sebou i vytvoření závislosti na pornografii. Je zapotřebí zdůraznit, že závislost na internetu je zkrátka nemoc, která se podle Musila (2003) v mnoha případech, a především v konečných důsledcích, podobá závislosti na drogách. Mezi možné společné dopady lze zařadit dopady na psychiku a život závislé osoby, konkrétně pak tedy tvrdí, že také konsekvence na psychiku a život závislé osoby jsou analogické. Dopady jsou následující: ztráta smyslu pro realitu, anonymita internetu pouze akceleruje rozpad sociálních vazeb závislého, dochází ke ztrátě behaviorálních norem, rozpadu rodiny, izolovanosti a k depresím. Kuby (2014) dodává, že zpočátku se konzumující osoba mylně domnívá, že snadno uteče před nepříjemnými pocity, kterými mohou být například frustrace, úzkost, samota, sociální odcizení či méněcennost. Problémy se však ve skutečnosti vůbec nevyřeší. Osoby vyhledávají skrze pornografii určitou rozkoš, která na krátkou dobu „přikryje“ nepříjemné pocity. Dochází ke zvyšování intenzity sledování a závislost se stále zvyšuje. Situace poté vygraduje pokusy jedince se závislostí skončit, spouští se abstinční příznaky, které je však těžké snášet.

Sledování pornografie spouští v těle konzumenta celou řadu biochemických procesů, které v konečném měřítku pomohou poškodit jeho psychiku. Jak už bylo nepřímo zmíněno výše, závislost na pornografii se neřadí k závislosti na látkách, ale k procesům.

Nicméně závislosti k procesům akumulují v mozku stejné biochemické procesy, které můžeme paradoxně sledovat u závislosti na látkách. Dochází pak k dysfunkci hormonálního sebeodměňovacího systému mozku, který má tendence atrofovat, což má za následek opětovné zvýšení dávky. Důležitým hormonem, který se vyplavuje obecně při sexu, je oxytocin (Kuby 2014). Jedná se o hormon, který má mnoho funkcí. Pro problematiku pornografie je důležité, že podporuje pocity připoutávající rodiče ke svým dětem a vytváří rovněž vazbu mezi mužem a ženou. Díky zvýšenému vyplavování oxytocinu dochází k orgasmu a vyvolání touhy po tělesném kontaktu (Grewen, 2005). Zcela zásadním hormonem je také mozkiem uvolňovaný známý hormon radosti a euforie dopamin, který působí jako neurotransmitter v systému odměn (Hájek 2019).

Obrázek 2: Procentuální zastoupení věkových kategorií návštěvníků Pornhubu, jednoho z největších porno serverů vůbec.

Zdroj: Pornhub (2019)

4.2 Negativní vlivy pornografie na osobní život

To, že pornografie způsobuje ve společnosti mnoho škod, je zřejmé. Tato subkapitola sumarizuje jak negativní vlivy (dopady) na osobu po stránce fyzické, tak negativní vlivy po stránce psychické.

Podle Zimbarda (2017) hrozí riziko mladým, kteří ještě nikdy žádnou sexuální zkušenost nezažili a nebyli ani v oblasti sexuality edukováni. Velmi nebezpečným negativním vlivem může být nezpochybnitelně skutečnost, že si svoji vlastní představu o sexuální oblasti samotné vsugerují skrze virtuální scény z porno videí. Tím pádem dochází k pokřivení jejich přirozené představy o tom, jak by sexuální život měl vypadat. Porno nám tak nabízí falešný pohled na to, o čem sex a s ním korelující intimita je. Mladí muži mohou mít dále potenciálně problém vzrušit se s reálnou partnerkou. Muller (2014) přidává, že pokud je osoba často exponována pornografii, dochází ke stimulaci mozku a uvolnění chemických látek, které vzbuzují v mozku závislost. Problém tkví v tom, že sexualita je v těle člověka hluboce zakořeněna, stejně jako přitažlivost, kterou pornografie určitým způsobem pouze imituje a uměle navozuje přirozená nutkání.

Hájek (2019) konstatuje, že konzumentům sice stačí zpočátku pouhé zobrazení kopulačního aktu, nicméně postupně dochází k otupění a později pak k potřebě navyšovat hladinu uvolňovaného dopaminu v těle. Toho se zpravidla docílí přechodem konzumenta k extrémnějším polohám, zkrátka k tvrdším druhům porna. Zimbardo (2017) tvrdí, že nastane pak situace, kdy jedince dokáže vzrušit už jen pouze extrémnější podoba videí, kupříkladu násilný obsah, případně praktiky, ke kterým by dříve konzument hleděl s nechutí a odporem a vůbec by neměl tendence je vyhledávat. Negativní dopady lze pak hledat u jedince, u kterého vzniká impotence dosáhnout erekce.

Velkým problémem souvisejícím se sledováním pornografie může být sociální izolace. K ní dochází při vysoké intenzitě sledování pornografického obsahu zejména u mladých mužů. Sociální izolace může souviset s vážnou obavou ze společenského odmítnutí, jenž vygradovalo s vehementním pokrokem v oblasti technologií, které redukuje direktní lidskou interakci, komunikaci s ostatními lidmi a celkovou mezilidskou aktivitu osob v rámci společnosti jako například nakupování, chození do banky apod. Tyto záležitosti

je možné přes internet řešit rychleji a exaktněji s minimální potřebou s někým komunikovat. Právě pro osoby introvertnější a plašší povahy se ještě více rozšiřuje pomyslná propast zamezující těmto osobám zapojit se do reálné komunikace a do reálných vztahů (Zimbardo, 2017).

Za pomyslnou oponou pornoprůmyslu můžeme hledat negativní stránky i u pornoherců, kterým hrozí kupříkladu riziko nákazy nějakou z pohlavních chorob jako AIDS, syfilis apod. Aby také osoby hrající v pornu vydržely celkový nápor a zvládly zahrát vše, co musí, sklouzávají často i nedobrovolně ke konzumaci drog (Kuby, 2014). Drogy či choroby mohou mít tak bezesporu zdrcující vliv na osobní život samotných pornoherců a pornohereček.

4.3 Negativní vlivy pornografie na partnerský život

Studií týkajících se negativních vlivů pornografie vyšlo mnoho. Velká část z nich zkoumá agresivitu vyskytující se v pornu. Problém a agresivitou v pornografii je enormní. S tím, s kým bývá v pornografii velmi často nelidsky zacházeno, je žena, která je tak pouhým předmětem sloužícím k uspokojení muže, jehož náhled na sexualitu zůstává notně zvrácený. Pornografie agresivního i neagresivního („měkčího“) rázu nám indikuje či doslova podsouvá imaginaci, že ženy jsou jakýmsi povolnými obětními beránky. Konzumace pornografie tedy může u mužů vyvolat inklinaci k agresivnímu chování vůči ženám. Problém může rovněž nastat při konzumismu pornografie ukazující znásilnění a sadomasochismus. Rovněž tento obsah stimuluje agresivitu muže směrem k provokující ženě. Občas se můžeme setkat i s násilnou pornografií, ve které ženy projevují potěšení z onoho aktu. Zde může následně dojít k riziku násilného a agresivního chování mužů vůči ženám, kdy jsou muži přesvědčeni, že ženy nucený sexuální akt postulují (Morávková, 2018). V souvislosti s potenciálním rizikem agresivního chování v důsledku sledování porna pak Chmelík (2003) konstatuje, že tyto sklony byly zjištěny jak u pornografie obsahující agresivní prvky, tak u pornografie „měkčího“ charakteru.

V rámci negativních vlivů pornografie se lze setkat s termínem „kybernetická nevěra“, na kterou v rámci studie poukázali autoři. Sledování pornografie o samotě spojením

s masturbací lze tedy vnímat jako určitý druh nevěry, pokud je daná osoba v partnerském vztahu (Ferron et al., 2017). V dnešní době je často skloňován pojem „přátelé s výhodami“. Tendence utvářet tento typ vztahů může být konsekvencí konzumace pornografie, kdy osoby plánují pokračovat s těmito druhy vztahů i do budoucna (Braithwaite et al., 2015). Vliv pornografie na emoční stránku jedince zůstává zřejmý. Takový efekt můžeme sledovat kupříkladu u ženatých mužů sledujících pornografii. Po zhlédnutí získávají určité srovnání, které eskaluje určitou nespokojeností se svými manželkami v oblasti sexuality a pevná emocionální vazba vůči své ženě o mnoho zeslábně. Mezi manželi následně může dojít k nevěře a v extrémních případech pak k rozvodu. U dospívajících lze další dopady sledovat ve ztrátě své sebedůvěry (Fagan, 2009). Chmelík (2003) uvádí, že pornografie vytváří nutkání kompenzovat něco chybějícího. Takovým příkladem může být absence partnera v jedincově životě. Porno je tak prostředkem určité sexuální ventilace.

Chmelík chce dále poukázat na určitou mravní tezi, která říká, že *„mravní lidé přicházejí teprve pornografií na nemravné myšlenky, názorňování „úchylného“ sexuálního jednání svádí heterosexuály k úchylným sexuálním aktům“*. Tuto autorovu myšlenku lze sumarizovat do několika úhlů pohledu. Ten pravděpodobně nejsignifikantnější se dá vyložit tak, že to, co jedinec zkrátka vidí v pornu, následně může aplikovat ve svém privátním životě. Ten druhý nám chce možná říci, že nemravný pornografický obsah může zničit jedincovu vlastní představu (očekávání) o tom, jak má sex s člověkem, kterého miluje, vypadat. Obrazy a jednání, které vidí skrze porno, mu tak jeho vlastní představu o sexu mohou narušit a určitým způsobem změnit jeho sexuální chování.

Podle Hájka (2019) pak mohou být přehnaná například nerealistická očekávání sexuálně nezkušených adolescentů. Právě u nich se vyskytuje riziko, že na bázi sledování porna absorbují falešné sexuální schéma, na kterém budou trvat v reálném světě. Zcela jistě to však v reálném světě dopadne neúspěchem a zklamáním, které může vést až k sexuální dysfunkci. Podle Martinákové (2019) člověk vyhledává následně čím dál brutálnější žánry, aby dosáhl kýženého vzrušení, ke kterému potřebuje stále větší a větší stimul. Prohlubuje tak stále více svoji závislost. Chmelík (2003) dodává, že premisa, že by heterosexuál inklinoval díky pornografii k homosexuálnímu chování a homosexuál k chování heterosexuálnímu, selhává.

5. Porno jakožto riziko pro mládež

Negativní vlivy pornografie mohou být nejrizikovější právě pro mládež a mohou být různého charakteru. Tato kapitola se tak bude zabývat největšími riziky, které porno může přinést.

Prvním zásadním problémem, který dětem hrozí, je vliv pornografie na jejich psychosociální vývoj, konkrétně to pak může být znečitlivění ve vztahu k ženám. Experimentálně je to sice z etických důvodů nepodložené, nicméně jakýkoliv expert řešící problematiku pornografie nepochybuje o jejich nežádoucích vlivech pro vývoj samotného dítěte (Suchý, 2007). Pokud se totiž k pornografii dostane dospívající člověk bez jakýchkoliv sexuálních zkušeností či se porno zkrátka stává jakýmsi pravidelným koníčkem, právě mládež si pak vsugeruje myšlenku, že scény, které vidí ve videích, jsou normální a že to takto v reálném světě i funguje. Příkladem může být dojem, že určitý způsob chování povede ke konkrétní reakci ženy. Jedná se však o fámou. Mladý člověk si následně určuje parametry o tom, jaké má být tělo ženy či muže, jaké reakce by měl sám projevovat a jaká by měla být jeho výkonnost (Martináková, 2019).

Dalším potenciálním nebezpečím pro mládež může být samotné vnímání rolí jednoho či druhého pohlaví skrze porno. Dochází tedy k určité stigmatizaci žen i mužů. Ženám je však oproti mužům mnohem více přisuzována podřadnější a často nedůstojná role. Lišková (2009) uvádí, že „díky“ pornografii dochází k rozdělení vnímání oněch rolí, konkrétně ke genderovým nerovnostem. Rozděluje tato vnímání do dvou skupin:

- 1) skupina mužů, kteří mohou mít moc a můžou přikazovat
- 2) skupina žen, které naopak ztrácejí moc a musí být poddajné

Pornografie nám tedy indikuje myšlenku a představu, že ženy musí být podvoleny. Můžeme toto znění sumarizovat tak, že žena je zkrátka považována za pouhý objekt uspokojení. Dalším prizmatem, kterým na pornografii můžeme nahlížet, je stránka byznysu. Dnešní společnost tak udělala ze sexu něco, co se dá kupovat, prodávat i spotřebovávat (Jensen, 2004).

Riziky se velmi důkladně dále zabývá Martináková (2019), která naléhavě klade na srdce skutečnost, že nejrizikovější skupinou zůstává právě dospívající mládež, kterou dnešní doba, ve které je vše dostupné, nejvíce ohrožuje. Akcent je v dnešní době kladen kupříkladu na krásu těla, na úsilí manipulovat s lidmi, ovládat jejich nakupování, myšlení, názory, chování i pocity. Velkým rizikem pak zůstává i možnost mít všechno ihned a bez jakéhokoliv úsilí. Tato generace je pak vulnerabilní především z toho důvodu, že si teprve utváří svůj pohled na svět, svá očekávání, názory, hodnoty, schopnost překonávat překážky a navazovat mezilidské vztahy. Při konzumování pornografie může mladým mužům hrozit riziko preferování expresního uspokojení bez námahy, jelikož se jim reálné vztahy budou jevit jako příliš náročné, složité či nudné. Příkladem může být provedený výzkum, kdy 2800 mladých mužů, kteří sledovali porno od 14 do svých 25 let, usoudilo, že je již nic nepřekvapí. Rizikem tak může být pokles libida a impotence dosáhnout erekce. Dále může dojít ke ztrátě motivace, vůle a dochází k prohlubování problémů v mezilidských a partnerských vztazích. Italští vědci přichází s termínem „sexuální anorexie“, jenž výše zmíněné dokonale vystihuje. Především mladým je tak odejmuta schopnost zažívat sexuální potěšení.

6. Výchova a informovanost mládeže

To, zda se rodiče vůbec budou ve výchově svého dítěte snažit ochránit ho nějakým způsobem před negativními vlivy pornografie závisí předně na tom, jaký je jejich osobní vztah k tomuto tématu a zda se s tím ve svém životě setkali. Pokud ano, tak záleží na tom, zda byli někdy konfrontováni s názorem, že se nejedná o prospěšnou a přirozenou věc a v neposlední řadě také na tom, zda jsou vůbec schopni se v tomto tématu dítěti otevřít a mluvit s ním o něm. Podle Slussareff (2022) si rodiče s dětmi o sexualitě tolik nepovídají. O pornografii se pak bohužel nezmiňují skoro vůbec. Je nicméně potvrzeno, že včasná edukace v této oblasti může být prevencí pro nechráněný sex nebo sexuální agresivitu.

Uzel (2016) dodává, že by se dítě nemělo za žádných okolností dostat do kontaktu s vyobrazením perverzních sexuálních aktivit, sadomasochistických praktik či například

zoofilie. Již předškolní dítě a zejména dítě mladšího školního věku přitahuje normální nahota a nedelegantní pohlavní styk. Čím více však bude docházet k ukryvání a zatajování těchto záležitostí, tím více bude v dítěti prohloubena touha tyto věci objevovat. Je proto zapotřebí při pohledu na zobrazení neúchylných sexuálních aktivit dbát na to, aby dítě obdrželo explanaci, že takto doopravdy nahý člověk vypadá a že takové věci dospělí lidé provozují. Podle Chmelíka (2003) slouží pornografie také jako určitá náhražka, kterou si kompenzujeme něco, co v našem životě chybí. Dalo by se tedy konstatovat, že u mládeže to může být kupříkladu absence jednoho z rodičů, kterého si skrze pornografii snaží v určitých aspektech nahradit. Je zapotřebí tedy dítě patřičně obeznámit s tím, jak na něj pornografie může působit a zároveň sledovat jeho duševní stav.

Na šíření pornografie mezi mládež se lze podívat i z právního hlediska. Podle § 191 odst. 2 Trestního zákoníku č. 40/2009 Sb. ten, *„kdo písemné, fotografické, filmové, počítačové, elektronické nebo jiné pornografické dílo nabízí, přenechává nebo zpřístupňuje dítěti, nebo na místě, které je dětem přístupné, vystavuje nebo jinak zpřístupňuje, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta, zákazem činnosti nebo propadnutím věci nebo jiné majetkové hodnoty“* (NK, 2012). Právo tak na výše uvedené hledí jako na trestný čin, který může být potrestán až dvěma lety odnětím svobody, což může být velmi důležitou informací pro rodiče.

Rodič však nemusí být jediný, kdo může dítě touto problematikou provést a usměrnit jeho postoj a pohled na věc. Zmínit lze samozřejmě sourozence a jiné (často věkově blízké) osoby, jakými jsou kamarádi či spolužáci. Dále také učitelé, vychovatelé, vedoucí či sociálně-psychologičtí pracovníci. To vede logicky k úvaze, že místem nejvhodnějším pro rozebírání problematiky pornografie je na prvních místech rodina a škola. Koliba a kol. (2019) konstatují, že ve škole se dnes děti setkávají s tzv. sexuální výchovou, která bývá buď součástí jiného předmětu (biologického či sociálně-občanského směru) nebo bývá zařazena jako samostatně stojící „kurz“ či „přednáška“. V první řadě stojí potřeba uchránit děti před rizikem přenosu pohlavních chorob (což je patrné z jejich rozšíření v dnešní době), dále podle Szotkowskiho a Kopeckého (2019) před navázáním kontaktu s tzv. sexuálními predátory, a nakonec před tím, aby se samy staly oběťmi dětské pornografie (Koliba et al., 2019).

Praktická část

7. Výzkumný problém

7.1 Cíle práce a stanovení hypotéz

Cílem této praktické části je zjistit, jak respondenti vnímají problematiku pornografie, jak intenzivně pornografický obsah případně sledují či jaké mají názory na tuto entitu. V neposlední řadě bude cílem detekovat důvody, které respondenty, v tomto případě tedy mládež, vedou ke sledování pornografie.

Díličmi cíli bylo zjistit:

- 1) Jaké důvody je vedou ke konzumaci pornografie.
- 2) Zda rodiče kontrolují jejich čas strávený na počítači či telefonu.
- 3) Zda vnímají vliv pornografie na svůj osobní život.

V rámci této práce byly stanoveny následující 3 hypotézy:

- 1) S pornografií se setkala více než polovina respondentů.
- 2) Většina respondentů považuje pornografii za normální záležitost, na které není nic špatného.
- 3) Většina respondentů se poprvé setkala v životě s pornografií již v 10-11 letech.

8. Metodika

V rámci praktické části této práce byla zvolena metoda kvantitativního výzkumného šetření formou anonymního dotazování. Podle Vojtíška (2012) využívá kvantitativní výzkum dedukce, která má za úkol ověřovat vlastní explanaci. Dalším aspektem je rovněž testování hypotéz, které jsou po sběru dat následně potvrzeny či vyvráceny. Pro kvantitativní výzkum zůstává také typické vybírání informací většího vzorku populace. Hlavní úkol tkví ve zkoumání skupiny jako celku, kde má kvantitativní výzkum

tzv. explanativní neboli vysvětlující charakter. Výsledným produktem je určitý přehled o daném problému.

Pro metodu sběru dat byl zvolen způsob dotazníkového šetření v papírové podobě. Dotazník obsahoval celkem 21 otázek, které měly různou podobu. Do této práce byly vybrány dle autora ty nejdůležitější a nejzajímavější otázky koncentrující se na problematiku pornografie. Jednotlivé otázky se dotýkaly např. zkušeností, vnímání a názorů dotazovaných na pornografii z různých úhlů pohledu. Respondenti byli osloveni napříč třemi různými školami, konkrétně se jednalo o jednu základní školu a dvě gymnázia. Všechny zmíněné školy se nachází ve Středočeském kraji. Respondenti byly rovněž obeznámeni se skutečností, že veškerá data budou použita pouze pro účely bakalářské práce.

Chlapci byli zastoupeni v počtu 83 a dívky pak v počtu 110. Celkový počet respondentů, kteří participovali na výzkumu, tak činil 193 s tím, že se jednalo o osoby ve věkovém rozpětí 13-17 let. U dvou ze škol bylo vytvořeno velmi striktně anonymní prostředí, kdy chodili respondenti po jednom do prázdné místnosti, sami v klidu vyplnili dotazník a následně jej vhodili do vyrobeného boxu. Celkově měli k dispozici participanti vzhledem k citlivosti tématu naprosto bezpečné prostředí. Následně proběhla v domácím prostředí analýza sběru dat, při které se otázkou po otázce zaznamenávaly dílčí údaje. Tyto údaje byly poté zpracovány do podoby různých typů přehledných grafů, konkrétně s pomocí webové aplikace Chartgo.com či pomocí programu Excel. Každý z grafů reprezentuje jednu položenou otázku. Veškeré grafy byly následně patřičně okomentovány.

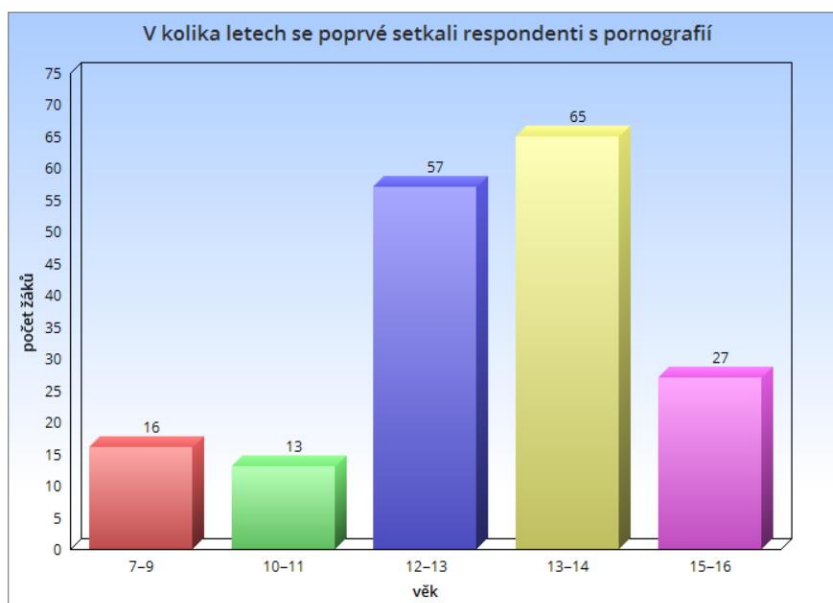
9. Výzkumný vzorek

9.1 První setkání respondentů s pornografií

Při pohledu na problematiku pornografie z perspektivy grafu 1 je zcela na místě podotknout, že z 193 respondentů se celkem 15 z nich vyslovilo, že nikdy nic takového, jako je pornografie, neviděli. Tyto osoby s dalším vyplňováním otázek nepokračovali. Celkový počet vyplněných odpovědí vztahujících se k této otázce tak činil 178. Ukázalo se, že tento vzorek dotázaných se poprvé setkal s pornografií nejčastěji ve věku 13-14 let

s tím, že velmi těsně se na druhém místě umístilo věkové rozpětí 12-13 let. Jinými slovy lze konstatovat, že se respondenti tohoto šetření poprvé setkali s pornografií cca v 7. a 8. třídě. V tomto školním období se tak poprvé do kontaktu s pornografií dostalo 68,5 % respondentů. V průměru každý šestý se s pornografií setká do svých 11 let věku.

Graf 1: V kolika letech se poprvé setkali respondenti s pornografií.

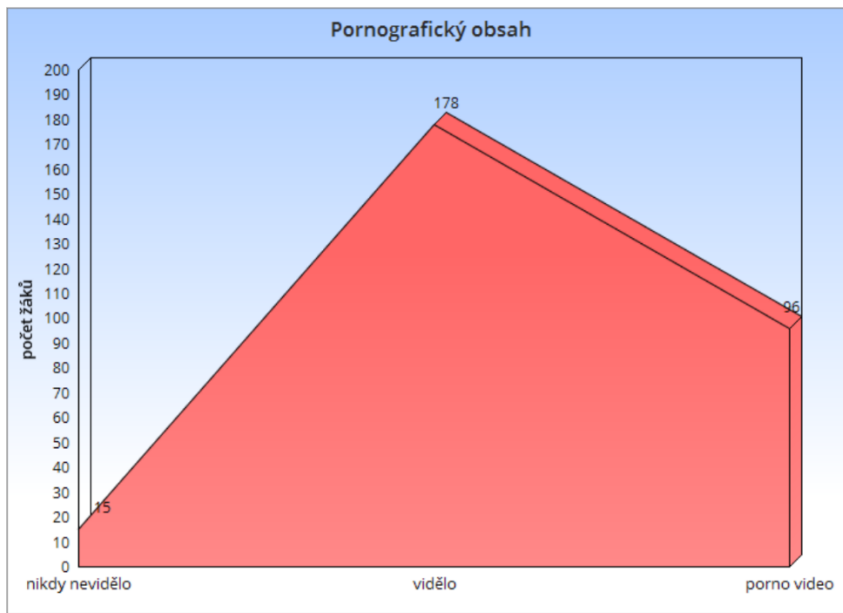

Zdroj: vlastní šetření

9.2 Pornografický obsah

Pokud se týká pornografického obsahu (viz. graf 2), zde uvedlo 15 z celkových 193 respondentů, že nikdy neviděli žádnou formu pornografického obsahu. Jakýkoliv pornografický obsah pak vidělo 92 % (178 hlasů) dotazujících s tím, že volili mezi různými podobami pornografie. Kupříkladu 96 z nich se přiznalo, že vidělo někdy přímo porno video. S největší pravděpodobností však bude skutečné číslo u této položky ještě o něco vyšší. Zbylí respondenti uváděli, že prvky pornografie viděli ve filmech, reklamách, časopisech či jinde na internetu. Tento graf tedy indikuje skutečnost, že pornografie je pro mládež extrémně levná a zároveň extrémně dostupná, protože k ní může mít přístup prakticky kdokoli. Poměr mezi těmi, kteří pornografický obsah nikdy neviděli, a těmi, kteří ho viděli, je vskutku propastný.

Graf 2: Kolik respondentů někdy vidělo či nevidělo pornografický obsah.

Anotace: V pravé části grafu je uveden počet respondentů, kteří někdy v rámci pornografického obsahu viděli přímo porno video.

Zdroj: vlastní šetření

9.3 Frekvence sledování pornografického obsahu

Další pokládaná otázka se týkala přímo frekvence sledování pornografického obsahu, tedy jak často dotazovaní konzumují pornografický obsah. Zde zvítězila varianta 1x týdně a varianta 1x za měsíc. Vyjádřeno procenty, 27 % respondentů sleduje porno 1x týdně a 29 % alespoň 1x za měsíc. Na třetím místě dotazovaní uváděli skutečnost, že sledují pornografický obsah nepravidelně. Pokud by se dali jedinci konzumující pornografii každý den a 1x týdně označit za jedince závislé, pak by z celkového počtu respondentů bylo závislých na pornografii celých 36 %.

Velmi signifikantním indikátorem bylo rozdělení jednotlivých odpovědí na odpovědi chlapců a odpovědi dívek zvláště. Zde se projevila určitá diferenciacie. Chlapci nejvíce volili variantu frekvence sledování pornografického obsahu 1x týdně, zatímco dívky se uchýlovaly podle očekávání k variantě nepravidelného sledování. Tento fakt lze

sumarizovat tak, že dívky zůstávají oproti chlapcům příležitostnými sledujícími, zatímco chlapce lze označit víceméně za pravidelné konzumenty.

Graf 3: Frekvence sledování pornografického obsahu.

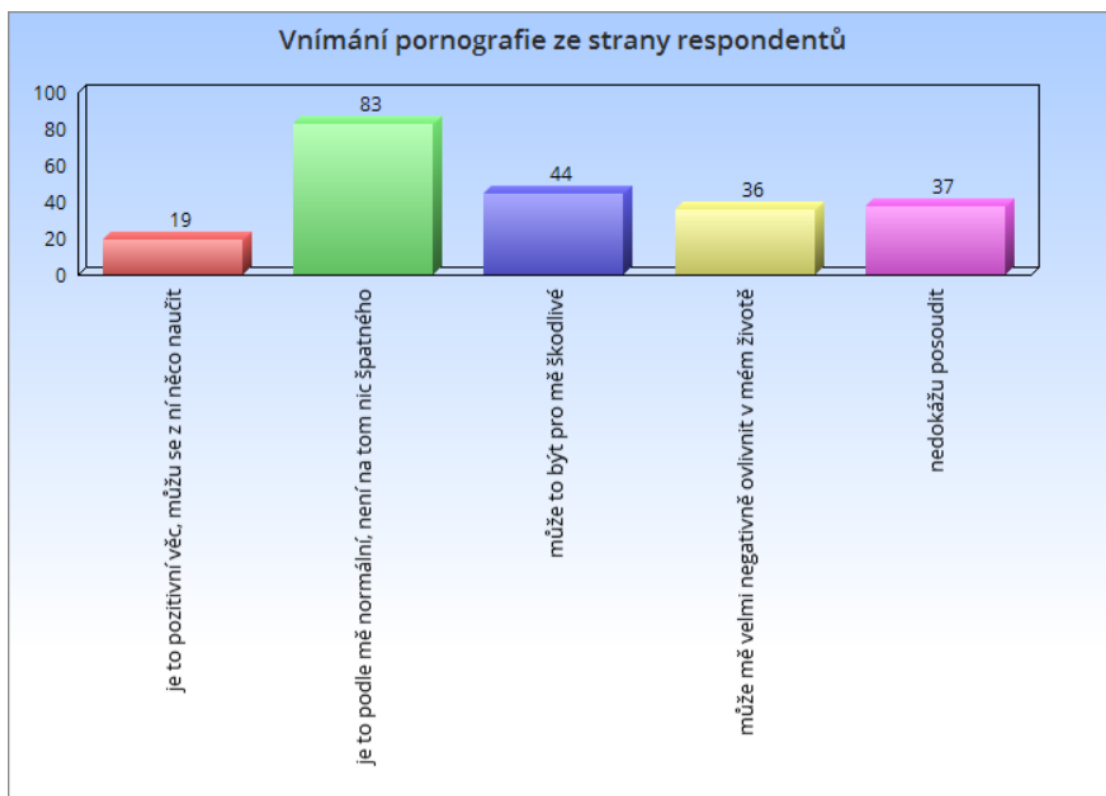
Zdroj: vlastní šetření

9.4 Vnímání pornografie ze strany respondentů

Pokud se týká vnímání pornografie ze strany respondentů, pak se v dotazníkovém šetření objevila jednoznačná odpověď na tuto problematiku. Celkem 83 respondentů vnímá pornografii jako normální záležitost, na které nevidí nic špatného. Tato majoritní část dotazovaných tak tvoří až 38 % odpovědí. S přihlédnutím k teoretické části práce lze konstatovat, že informovanost mládeže napříč tímto šetřením tak v oblasti problematiky pornografie vcelku pokulhává a s největší pravděpodobností nejsou informováni ani rodiče. Díky odborným zdrojům je nutné podotknout, že na životě jedince může pornografie zanechat velmi škodlivé následky. Respondenti u tohoto typu otázky mohli označit více odpovědí, kterých bylo nakonec 219.

Na druhém místě skončilo tvrzení, že pornografie může být pro konzumenta škodlivá, s čímž se ztotožnilo celkově 44 respondentů. Dalších 36 odpovědí poté koresponduje s výrokem, že pornografie může mít velmi negativní vliv na osobní život konzumenta. Pokud by se dalo kalkulovat s těmito dvěma tvrzeními jako sobě rovnými a bral by se v potaz jejich celkový spíše negativní úhel pohledu respondentů, pak by sečtením těchto dvou výroků vzniklo 80 odpovědí, tedy 36,5 %, které by tvořily určitý konsenzus. Pouhých 19 odpovědí se pak identifikuje s pornografií jakožto záležitostí, která je pozitivní a ze které se dá něčemu naučit. Toto tvrzení by šlo interpretovat i tím způsobem, že pornografie může být vnímána některými jedinci jako určitý edukativní nástroj či návod, který jim může pomoci v jejich budoucím sexuálním životě.

Graf 4: Vnímání pornografie ze strany respondentů.

Anotace: Zde mohli respondenti zaškrtnout i více možností.

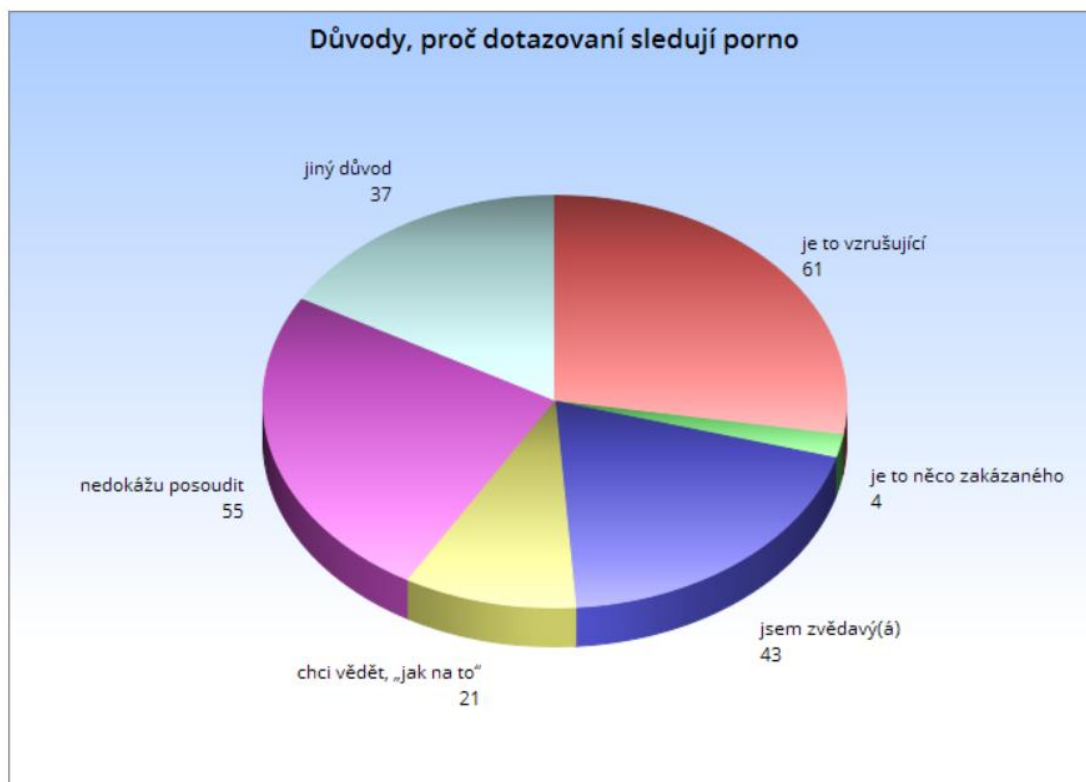
Zdroj: vlastní šetření

9.5 Důvody sledování porna

Poměrně zajímavou otázkou v rámci tohoto výzkumu bylo to, jaké důvody obecně vedou respondenty ke sledování porna. Nutno dodat, že u tohoto typu otázky mohli dotazovaní zaškrtnout i více než jednu variantu. Samozřejmě se již jednalo o respondenty, kteří již porno někdy viděli. Nejčastěji volili možnost, že „je to vzrušující“. Zde lze zaznamenat 61 odpovědí, tedy 27,6 % ze všech 221 implikovaných odpovědí. Tento výrok byl posléze v počtu hlasů následován výrokem „nedokážu posoudit“, který čítal 55 odpovědí. Na třetím místě se pak umístilo tvrzení „jsem zvědavý(á)“ se 43 hlasy.

Nejčastějším důvodem u chlapců se ukázal být právě zmíněný vzrušující aspekt. Chlapci tak pravděpodobně potvrzují domněnku, že jsou náruživější než dívky, které se nejvíce přikláněly k možnosti „nedokážu posoudit“ se 44 hlasy. Dále pak respondenti uváděli variantu „jiný důvod“ či třeba „chci vědět, jak na to“. Pouze 4 hlasy byly zaznamenány u možnosti „je to něco zakázaného“. To může být důkaz, že tato generace považuje pornografii již za určitou normalitu, respektive běžnou součást života. Většina společnosti se tak na pornografii a vyhledávání těchto materiálů za účelem uspokojení sexuálního dívá jako na něco přirozeného. Vzrušení a sexuální pudy, zcela přirozené každému člověku, jsou v moderní době vnímány jako něco naprosto normálního, dokonce někdy možná téměř nutného pro spokojený a naplněný život.

Graf 5: Důvody, proč dotazovaní sledují porno.

Zdroj: vlastní šetření

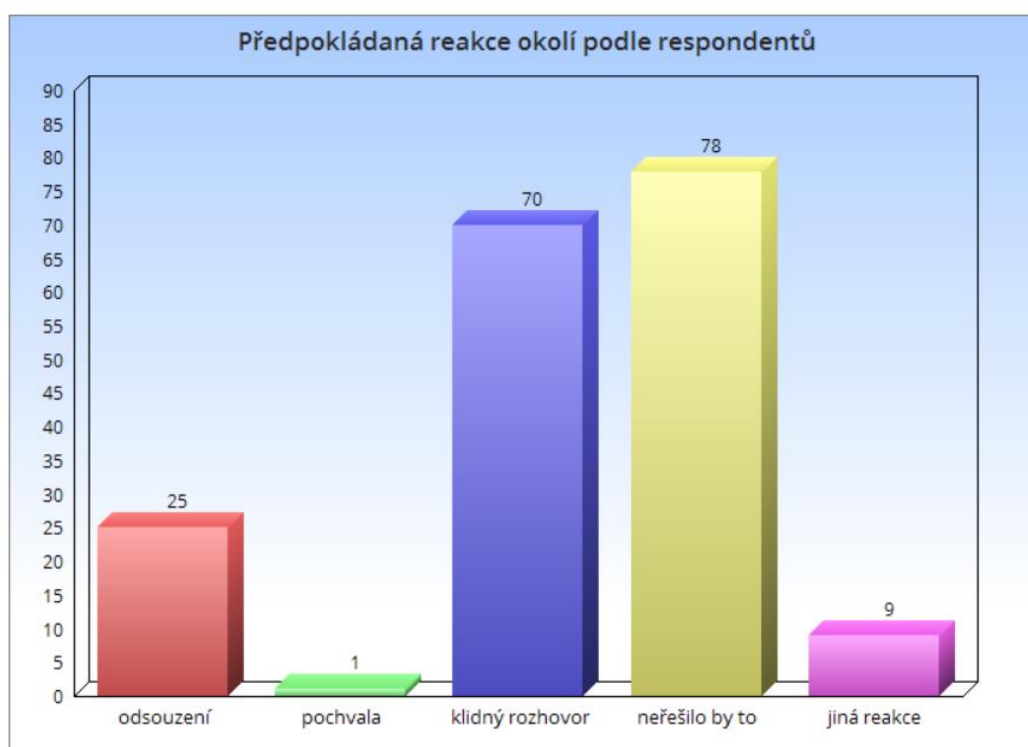
9.6 Předpokládaná reakce okolí podle respondentů

Tato otázka se týkala odhadu respondentů, jak by s největší pravděpodobností zareagovalo jejich nejbližší okolí, pokud by se dozvědělo o tom, že zhlédli pornografický obsah. U tohoto typu otázky zaškrtno několik málo jedinců i 2 odpovědi. Nejvíce hlasů lze detekovat u výroku „okolí by to neřešilo“. Tato možnost tvořila 42,6 % ze všech odpovědí. To může značit opět vnímání pornografie ze strany respondentů jako jakousi normalitu ve společnosti. Na druhé příčce skončila s 38,3 % varianta „klidného rozhovoru“, což se jeví s největší pravděpodobností jako pedagogicky nejlepší možnost reakce okolí. Svědčí to tedy kupříkladu i o dobré roli rodičů při celkové výchově dětí. Tito rodiče tak volí příhodný způsob komunikace.

Jako velmi rezoltní varianta se jeví „odsouzení okolím“, ke které se upíná 25 odpovědí. Zde stojí za zmínku, že z těchto 25 odpovědí se v 18 případech jedná o odpovědi dívek. V procentuálním měřítku tak tuto možnost dívky zaškrtny ze 72 %. Možnou příčinou,

proč se dívky pravděpodobně více obávají toho, že by je okolí odsoudilo, může být možná společenský status a samozřejmě také nahlížení společnosti na konkrétní pohlaví ve vztahu k určitým kontroverznostem. Dalším důvodem může být pravděpodobně i vnímání dívek v citlivém období puberty a s ní souvisejících biologických a psychologických změn. Případně se může podílet na negativním smýšlení v tomto věkovém období do určité míry i vliv náročnosti školy s povinnostmi kladenými na žáky.

Graf 6: Předpokládaná reakce okolí podle respondentů.

Zdroj: vlastní šetření

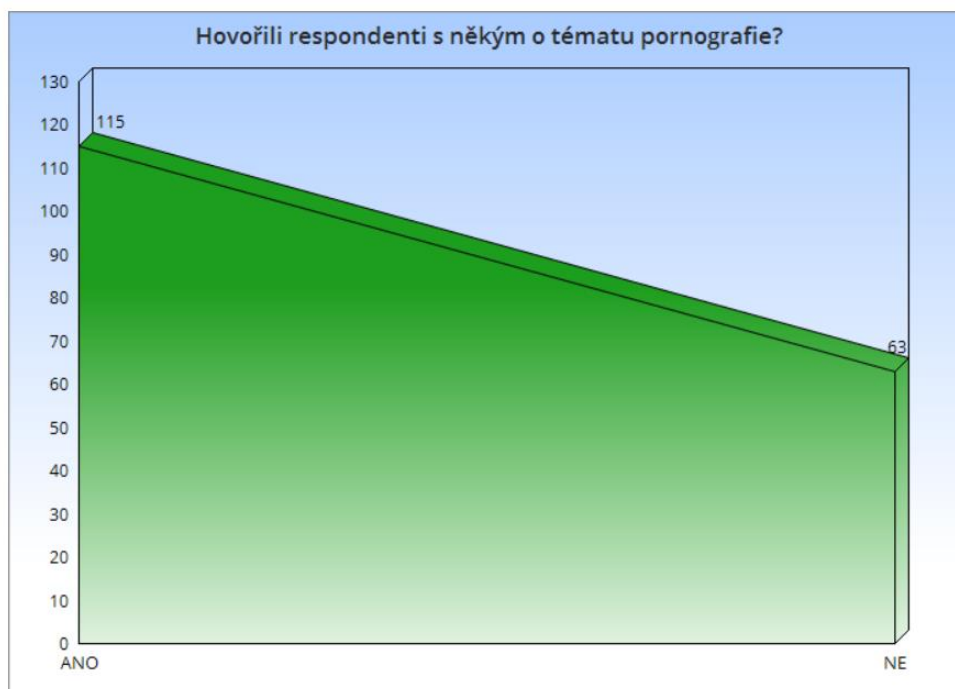
9.7 Hovořili dotazující někdy s někým o pornografii? Případně s kým?

Následující otázka, potažmo graf, v určitém úhlu pohledu koreluje s předchozí otázkou (viz. graf 6). Dotýká se intimnější oblasti, konkrétně zda s někým respondenti o tématu pornografie někdy hovořili. Možnostmi odpovědí byly pouze ANO či NE. Celkem 64,6 % respondentů uvedlo, že ANO. I přesto, že se jedná o majoritní část, je evidentní, že stále

velká část osob (35,4 %) výzkumného šetření se o tomto tématu s někým mluvit zdráhá. To může být dáno intimnější a tím pádem citlivější povahou tématu.

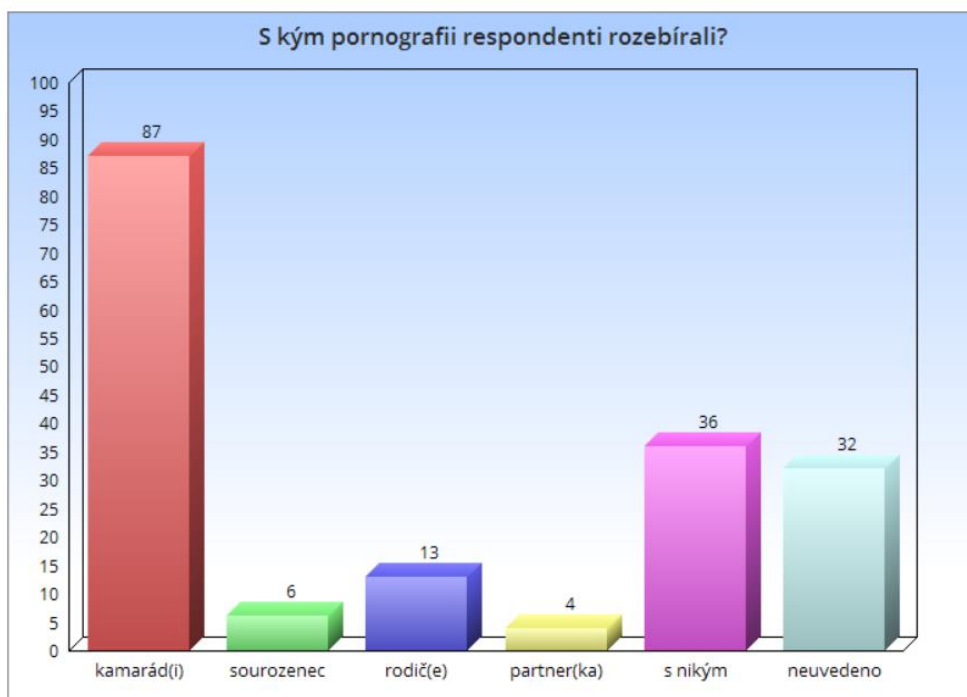
Na tuto otázku velmi úzce navazuje otázka týkající se toho, s kým přesně respondenti pornografii rozebírali. Zde suverénně zvítězila osoba kamaráda(ů), kterou zaškrtnulo 49 % dotazujících. Poté následovaly nejčastěji odpovědi s nikým či dotazující zkrátka údaj nevedli. Velmi zřídka respondenti o této problematice hovoří s rodiči (13 hlasů), sourozenci (6 hlasů) či partnery (4 hlasy). Jelikož se jedná v tomto případě o velmi blízké osoby, pak lze usuzovat, že pro rozhovor o této problematice hledají spíše odlehčenější prostředí a osoby především z řad kamarádů, kterým se mohou jednodušeji otevřít a se kterými si vzájemně rozumí, jelikož jsou to vrstevníci.

Graf 7: Hovořili respondenti s někým o tématu pornografie?

Zdroj: vlastní šetření

Graf 8: S kým pornografií respondenti rozebírali?

Zdroj: vlastní šetření

9.8 Vnímání vlivu pornografie na osobní život

U této otázky (viz. graf 9) bylo úkolem respondentů zaškrtnout možnost ANO či NE. Drtivá většina zaškrtnula možnost NE. Jednalo se až o 75,3 % respondentů, kteří tak nepociťují vliv pornografie ve svém osobním životě. Tento výsledek může být velmi ovlivněn hlasováním dívek, které jsou spíše příležitostnými sledujícími. Dalším důvodem může být i neznalost negativních dopadů, které na člověka může pornografie uvalit. Pokud by byly s těmito potenciálními impakty respondenti dopodrobna obeznámeni, nelze vyloučit, že by se jejich vnímání proměnilo a začali by tak vliv pornografie na svůj osobní život více registrovat. Zbýlých 24,7 % respondentů, kteří pociťují na svém osobním životě vliv pornografie, s ní tak bude mít s největší pravděpodobností velmi bohaté zkušenosti.

Graf 9: Vnímají respondenti vliv pornografie na svůj osobní život?

Zdroj: vlastní šetření

9.9 Percepce vlivu lockdownu na intenzitu sledování porna

Tato otázka, především pak její odpovědi nabídly pohled respondentů samotných na to, zda se lockdown v koronavirové pandemii podílel na vyšší intenzitě sledování porna, jelikož v tomto období bylo mnoho lidí vázáno a izolováno v domácím prostředí více než kdy jindy předtím. Vzhledem k tomu, že výsledky byly u dvou škol až extrémně diverzní, byly v tomto případě vytvořeny 2 grafy. Graf 10 zahrnuje soukromou základní školu spolu s gymnáziem N, které k ní připadá nejen administrativně, ale jedná se i o geograficky unifikovaný celek. Graf 11 pak znázorňuje výsledky státního gymnázia V nacházejícího se rovněž ve Středočeském kraji, které je nicméně vzdálené téměř 50 kilometrů.

Jak již bylo zmíněno, výsledky se u dílčích škol velmi liší. U soukromé lokálně spojené základní školy s gymnáziem N až 72,7 % tvrdí, že lockdown má u nich osobně vliv na vyšší intenzitu sledování porna. Pouhých 27,3 % pak tvrdí opak. U státního gymnázia V naopak až 79,2 % dotazujících dementuje souvislost mezi lockdownem a jeho vlivem

na zvýšenou intenzitu sledování porna. Pouze 20,8 % dotazujících poté pociťuje vliv lockdownu. Je tak zjevné, že při komparaci těchto škol dochází k enormní bipolaritě dat, což zůstává velkým překvapením.

Výsledky obou škol mohou být ambivalentní z několika důvodů. Celková percepce může být u gymnázia V ovlivněna vyšším počtem dívek, které se zúčastnily výzkumu a s tím korelující skutečnost, že dívky podle výzkumu nejsou příliš pravidelnými konzumenty jako chlapci. Celkem 36,5 % chlapců z gymnázia V přiznává vliv lockdownu na zvýšenou intenzitu sledování porna. Velký vliv na rozdílné výsledky škol může mít klima a filozofie jednotlivých škol. Zatímco základní škola a gymnázium N spadají pod soukromé školy s vlastní autonomií, druhé zmíněné gymnázium V je školou státní. Dalším důvodem může být také menší vzorek žáků, kteří se zúčastnili výzkumu.

Graf 10: Percepce vlivu lockdownu na intenzitu sledování porna u základní školy a gymnázia N.

Zdroj: vlastní šetření

Graf 11: Percepce vlivu lockdownu na intenzitu sledování porna u gymnázia V.

Zdroj: vlastní šetření

9.10 Vnímání závažnosti pornografie jakožto závislosti

Další velmi zajímavou otázkou směřující k dotazujícím bylo, jak oni sami vnímají závažnost pornografie jakožto závislosti v komparaci s dalšími známými druhy závislostí. Participanti udělovali známky 1 až 6, přičemž známka 1 značí největší závažnost, respektive nejhorší závislost a známka 6 závislost nejméně škodlivou. Jak je níže z grafu 12 patrné, pornografie se podle respondentů z 6 uvedených závislostí umístila z hlediska závažnosti až na 5. místě. Respondenti ji tak nepovažují za příliš velkou hrozbu kupříkladu oproti drogám, které se umístily s počtem 153 hlasů na suverénním prvním místě. Celkem drogy tedy považuje za nejhorší ze zmíněných závislostí až 86 % respondentů, což bylo víceméně predikovatelné. Na druhém místě se v počtu hlasů umístily s 54 hlasy hazardní hry. Participanti postupně po hazardních hrách určili podle vážnosti dále kouření následované alkoholem, již zmíněnou pornografií, a nakonec počítačovými hrami. Respondenti tak považují pornografii v porovnání s jinými běžnými závislostmi za spíše banální záležitost.

Graf 12: Vnímání závažnosti pornografie jakožto závislosti.

Anotace: Hodnocenými závislostmi byly: kouření, alkohol, pornografie, počítačové hry, hazardní hry a drogy. Většina respondentů určila jako nejhorší závislost drogy (153 hlasů), následované hazardními hrami (54 hlasy), kouřením, alkoholem, pornografií a počítačovými hrami.

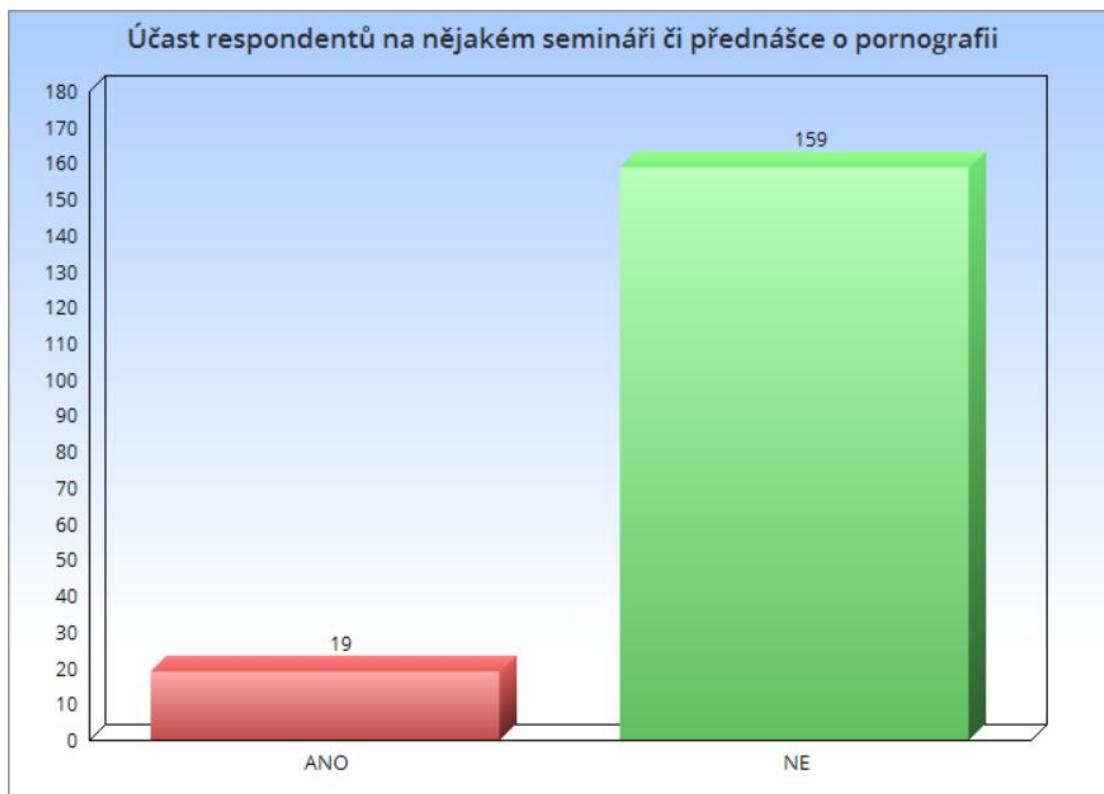
Zdroj: vlastní šetření

9.11 Účast respondentů na semináři či přednášce o pornografii

Ač se tato otázka přímo nedotýká pornografie, může poukázat na určitou nekomfortnost, kterou participanti mohou v životě zakoušet především kvůli tomu, že nejsou o problematice pornografie vůbec informováni. V souvislosti nízkou informovaností mohou mít k závislosti na pornografii vyšší predispozice, a můžou si touto závislostí něco kompenzovat. Graf 13 indikuje fakt, že drtivá většina respondentů, přesně 89,3 %, nikdy nenavštívila žádnou přednášku, seminář či obecně program zaměřený na téma pornografie. To svědčí o enormní neinformovanosti a erudovanosti veřejnosti v tomto tématu. Ze 178 respondentů pouze 19 z nich (10,7 %)

zaškrtno možnost ANO. Z 19 zvolených odpovědí ANO pak ve 14 případech figurují chlapci, kteří logicky o toto téma po různých stránkách projevují zájem.

Graf 13: Účast respondentů na nějakém semináři či přednášce o pornografii.

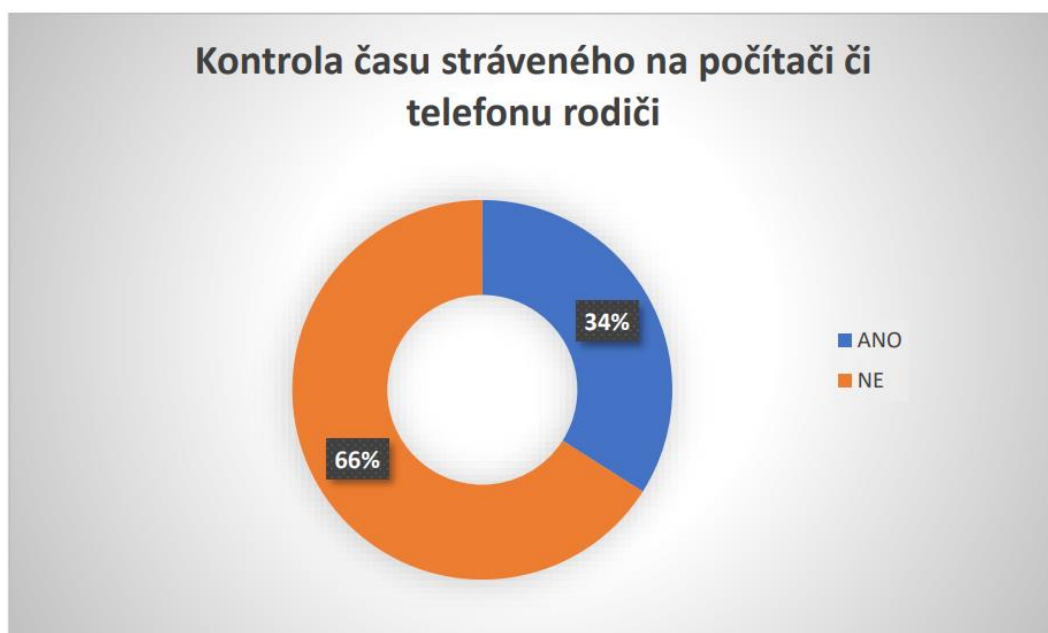
Zdroj: vlastní šetření

9.12 Kontrola času stráveného na počítači či telefonu rodiči

V rámci této otázky, která se týká kontroly času stráveného respondenty na počítači či telefonu jejich rodiči, byly vytvořeny pro zajímavost 2 grafy. Graf 14 zahrnuje opět soukromou základní školu spolu s gymnáziem N, které k ní připadá opět jako geograficky unifikovaný celek. Graf 15 pak obsahuje státní gymnázium V. U základní školy a gymnázia N zaškrtno 66 % respondentů variantu, že rodiče nikterak nekontrolují čas strávený na počítači či telefonu. Zbýlým 34 % respondentům rodiče jejich čas na zařízeních kontrolují.

Ještě větší podíl absolutní volnosti a určité „svobody“ pociťuje majoritní část respondentů gymnázia V, kde s 93 % zvítězila suverénně možnost, že rodiče nekontrolují čas strávený respondenty na nějakém ze zmíněných zařízení. Tento rozdíl mezi dílčími školami lze opět interpretovat tak, že velký vliv na rozdílné výsledky škol může mít klima a filozofie jednotlivých škol. Rodiče žáků na soukromé škole pravděpodobně více dbají na řád dítěte a jeho prospěch vzhledem k tomu, že za vzdělání platí. Dalším důvodem může být rovněž menší vzorek žáků, kteří participovali na výzkumu.

Graf 14: Kontrola času stráveného na počítači či telefonu rodiči u základní školy a gymnázia N.

Zdroj: vlastní šetření

Graf 15: Kontrola času stráveného na počítači či telefonu rodiči u gymnázia V.

Zdroj: vlastní šetření

10. Diskuse

Provedený výzkum indikuje mnoho zajímavých výsledků a vzbuzuje další otázky. Je záhodno zastavit se u důvodů sledování pornografie, kde u respondentů zvítězila možnost, potažmo pohnutka „je to vzrušující“, u které byla zaznamenána 1/4 odpovědí, což je vzhledem k počtu 6 volitelných možností významný podíl. Martináková (2019) toto tvrzení potvrzuje a vysvětluje si ho přirozeným sexuálním pudem, který má v sobě zkrátka každý zakořeněn. Je to velmi prosté, vždyť na samém počátku konzumace pornografie osobu vzrušuje pouze sama odhalená část lidského těla, což člověka stimuluje a vzrušující aspekt se začíná plně projevovat. Zde se tak dá konstatovat, že byl výzkum trefný a to, že je pornografie sama o sobě vzrušující, může být kardinálním důvodem k její konzumaci.

Názor respondentů na pornografii zůstává celkem jednoznačný. Až 38 % z nich zvolilo variantu „je to podle mě normální, není na tom nic špatného“. Ludden (2018) poukazuje na studii australských a dánských psychologů, v níž se muži jako celek shodli na více pozitivních než negativních účincích sledování pornografie v rámci pěti zkoumaných aspektů sexuality. Tento pohled však může být notně pokroucený. Díky pornu totiž muži

mohou nahlížet na ženy jako na sexuální objekty a dochází i k jejich devalvaci, protože je porovnávají s ženami z obrazovky. Dále pornografie podněcuje muže k tomu, aby hledali nebezpečné a neakceptovatelné sexuální praktiky. Toto jsou tedy čistě etické důvody, které poukazují na špatnost pornografie. Mimo jiné může sledování pornografie vést i k erektilní dysfunkci.

Nejvíce respondentů se pak podle výzkumu této práce poprvé setkala s pornografií ve 12-13 nebo ve 13-14 letech. Podle Luddena (2018) již zmíněný tým australských a dánských psychologů ve své publikované studii zveřejnil totožný výsledek, zde konkrétně byl průměrný věk prvního užití pornografie rovněž okolo 13 let věku. Stejný výsledek uvádí dokonce i APA (2017), kdy byl zrealizován výzkum, na kterém participovalo 330 vysokoškoláků ve věku 17-54 let. Průměrný věk, ve kterém byli poprvé exponováni pornu, činil přesně 13,37. Similarita jednotlivých výsledků výzkumů je tak prokazatelná.

10.1 Potvrzení či vyvrácení hypotéz

Pokud se týče potvrzení či nepotvrzení stanovených hypotéz, pak lze demonstrovat, že dvě z celkových tří byly potvrzeny. První hypotéza predikovala, že se s pornografií doposud setkala více než polovina respondentů, což se skutečně a celkem jednoznačně potvrdilo. S pornografií se v různé podobě setkala až 92 % respondentů, kteří se pohybují ve věkovém rozmezí od 13 do 17 let. Zřetelně se tak potvrzuje skutečnost, že pornografie je pro mládež natolik dostupná, že může být vůbec složité se jí v dnešní době vyhnout.

Druhá hypotéza tvrdila, že většina respondentů považuje pornografii za normální záležitost, na které není nic špatného. Opět lze proklamovat, že i tato hypotéza se potvrdila. Celkem 83 respondentů vnímá pornografii jako normální záležitost a nevidí na ní nic špatného. Tuto majoritní část dotazovaných tak tvoří až 38 % odpovědí z pěti variant, které měli respondenti na výběr. Tento stav lze okomentovat tak, že více než 1/3 respondentů nevidí v pornografii žádné nebo minimální riziko v podobě jakékoliv hrozby pro ně samotné.

Třetí hypotéza odhadovala věk, ve kterém se většina respondentů mohla poprvé setkat v životě s pornografií. Odhadovaná možnost byla již v 10-11 letech. Tato hypotéza se však výrazně nepotvrdila. Respondenti uváděli jako věk prvního osobního kontaktu s pornografií 13-14 let. Celkem tuto možnost zaškrtno 65 ze 178 respondentů, konkrétně 36,5 %. Tento věk byl velmi těsně následován věkem 12-13 s 57 hlasy, který tvořil 32 % hlasů. Tento výsledek může být na první pohled celkem překvapivý, jelikož děti mají v dnešní době pokročilých technologií možnost narazit na pornografii mnohem dříve.

Závěr

V rámci teoretické části této závěrečné práce byla nejprve zaměřena pozornost na definici a historii pornografie. Poté následovaly kapitoly zabývající se důvody sledování pornografie a jejími negativními vlivy a dopady na osobní život člověka s přesahem do partnerských či mezilidských vztahů. Do kapitol byla zahrnuta i závislost na pornografii, jak se projevuje a jak funguje. Dále nebyla opomenuta problematika porna jakožto rizika pro mládež či problematika výchovy a informovanosti v této oblasti. V rámci teoretické části práce se povedlo s pomocí mnoha zdrojů jednoznačně prokázat, že pornografie může zanechat na člověku neblahé až zdrcující následky.

Praktická část práce se již zabývala výzkumným šetřením, které po zpracování dat z dotazníků nabídlo zajímavé výsledky. Nejčastějším důvodem sledování pornografie je pohnutka, že „je to vzrušující“. Zde byla zaznamenána 1/4 odpovědí, což je vzhledem k počtu 6 volitelných možností významný podíl. Nejvíce respondentů se pak poprvé setkalo s pornografií ve 12-13 nebo ve 13-14 letech. Minimálně alespoň jednu z podob pornografického obsahu celkem vidělo až 92 % ze všech respondentů. Až 38 % respondentů jako názor na pornografii zvolilo variantu „je to podle mě normální, není na tom nic špatného“. Pokud se týká toho, zda pocítují vliv pornografie na svůj život, pak zde v drtivé většině (75,3 %) zvolili možnost NE. Odpovědi na otázku zaměřující se na kontrolu času stráveného na počítači či telefonu pak nabídly dva celkem velké rozdíly mezi školami a zároveň otevřely velký problém výchovy. Zatímco na základní škole a gymnáziu N nekontrolují rodiče kolem 64 % dětí, na gymnáziu V je stav mnohem tristnější, a to v podobě 93 % nekontrolovaných dětí. Zajímavá byla i otázka týkající se

pravděpodobné reakce okolí, pokud by se dozvědělo, že respondent konzumoval pornografii. Zde se až 42,6 % respondentů ztotožnilo s odpovědí, že by to okolí vůbec neřešilo. Pomyslným protipólem byly jedinci tvořící 38,3 %, kteří zaškrtnuli možnost, že by okolí volilo cestu klidného rozhovoru. U otázky vztahující se k frekvenci sledování pornografického obsahu zvítězila varianta každý den a 1x týdně. Pokud by se jedinci spadající do těchto dvou kategorií dali označit za závislé, pak by se jejich vzájemným sečtením jednalo až o 36 % respondentů.

Celkově vzato je nutné podotknout, že veřejnost zůstává až znepokojivě málo informována o problematice pornografie, považuje ji za normalitu a běžnou součást života. Veřejnost si totiž není vědoma alarmujících rizik, která pornografie může přinést. Netýká se to pouze mládeže, ale i jejich rodičů. Vše začíná u kvalitní výchovy dětí a kvalitní informovanosti veřejnosti. Nutností je neustále se erudovat nejen v tématu pornografie, ale i v tématech jemu příbuzných. Jedině tak budou lidé schopni čelit překážkám a nástrahám, které dnešní technologická doba připravuje. O fenoménu pornografie by se mělo mluvit mnohem více. Je šokující, že drtivá většina respondentů (až 89,3 %) se nikdy nezúčastnila žádného semináře zaměřeného na pornografii či se s tímto obsahem nesešla ani v rámci žádných preventivních výukových programů. Na pornografii je nejhorší jedna věc. Ničí nám naše vlastní představy o lásce a otázkou je, zda společnost bude tento enormní kontinuálně se rozvíjející byznys podporovat či nikoliv. Při pohledu na pornografii se totiž člověk stává „otrokem, který za oponou přetvářek a divadla, sleduje otroky.“

Seznam použitých zdrojů

- APA. (2017). *Age of First Exposure to Pornography Shapes Men's Attitudes Toward Women*. Dostupné z <https://www.apa.org/news/press/releases/2017/08/pornography-exposure>
- Braithwaite, S. R., Aaron, S. C., Dowdle, K. K., Spjut, K., & Fincham, F. D. (2015). Does Pornography Consumption Increase Participation in Friends with Benefits Relationships? *Sexuality & Culture, 19*(3), 513–532.
- Cline, V. B. (2001). *Pornography's Effects on Adults and Children*. New York: Morality in Media.
- Čermák, I. (1998). *Lidská agrese a její souvislosti* (Vyd. 1). Fakta.
- Fagan, P. (2009). *The Effects of Pornography on Individuals, Marriage, Family and Community*. Madison: Wisconsin Family Council
- Ferron, A., Lussier, Y., Sabourin, S., & Brassard, A. (2017). The Role of Internet Pornography Use and Cyber Infidelity in the Associations between Personality, Attachment, and Couple and Sexual Satisfaction. *Social Networking, 06*(01), 1–18.
- Grewen, K. M., Girdler, S. S. et al. (2005). *Effects of partner support on resting oxytocin, cortisol, norepinephrine, and blood pressure before and after warm partner contact*. Psychosomatic Medicine.
- Hájek, D. (2019). *Konzumace online pornografie v souvislosti se spokojeností v partnerském vztahu: korelační studie*. Univerzita Karlova.
- Chmelík, J. (Ed.). (2003). *Mravnost, pornografie a mravnostní kriminalita* (Vyd. 1). Portál.
- Jenkins, J. P. (2021). Pornography. *Encyclopedia Britannica*.
- Jensen, R. 2004. *A cruel edge: The painful truth about today's pornography – and what men can do about it*. Austin: University of Texas.

- Kašparovská, H. (2011). *Feministická pornografie a její vnímání*. Brno: Masarykova Univerzita.
- Kočí, A., & Jůzlová, J. (2002). *Universum: Všeobecná encyklopedie*. 1. vydání. Odeon.
- Koliba, P. et al. (2019). *Sexuální výchova pro studenty porodní asistence a ošetrovatelství*. Grada.
- Kuby, G. (2014). *Globální sexuální revoluce: Ztráta svobody ve jménu svobody*. Kartuziánské nakladatelství.
- Linz, D., & Malamuth, N. M. (1993). *Pornography*. Sage Publications.
- Lišková, K. (2009). *Hodné holky se dívají jinak: Feminismus a pornografie*. (Vyd. 1). Sociologické nakladatelství (SLON), Masarykova univerzita.
- Ludden, D. (2018). *How Men Really Feel About Pornography*. Dostupné z <https://www.psychologytoday.com/us/blog/talking-apes/201808/how-men-really-feel-about-pornography>
- Martináková, E. (2019). *Partnerské vztahy a pornografie*. Dostupné z <https://www.online-psycholog.com/l/partnerske-vztahy-a-pornografie/>
- Mitlöhner, M. (1999). *Erotika a paragrafy* (Vyd. 1). Grada Pub.
- Morávková, J. (2018). *Pornografie jako fenomén dnešní společnosti*. Univerzita Karlova.
- Muller, M. M. (2014). *Jak ochránit děti před pornografií na internetu*. Portál.
- Musil, J. (2003). *Elektronická média v informační společnosti*. Votobia.
- NK. (2012). *Trestní zákoník č. 40/2009 Sb. v platném znění, § 191*. Dostupné z <https://text.nkp.cz/sluzby/dulezite-odkazy/knihovni-rad-a-dalsi-pravidla/zor-paragraf>
- Pecháčková, M. (2020). *Kdo chytá v síti*. Albatros Media a.s.
- Pemová, T., Ptáček, R., & Sirius (společnost), N. S. (2012). *Sociálně-právní ochrana dětí pro praxi*. Praha: Grada.

- Petersen, J. R., Kocova, J., & Hefner, H. M. (2003). *Století sexu: Dějiny sexuální revoluce časopisu Playboy*. BB art.
- Poštulka, V. (2007). *Dějiny pornografie*. Nakl. XYZ.
- Rea, M. C. (2001). What Is Pornography? *Nous*, 35(1), 118-145.
- Sokol, J. (2014). Etika, život, instituce: Pokus o praktickou filosofii. *Fórum sociální práce*, 1/2015, 116.
- Slussareff, M. (2022). *Hry, stě, porno*. Jan Melvil Publishing.
- Stroukal, D. (2020). *Dark Web: Sex, drogy a bitcoiny*. Grada.
- Suchý, A. (2007). *Mediální zlo – mýty a realita: Souvislost mezi sledováním televize a agresivitou u dětí* (Vyd. 1). Triton.
- Szotkowski, R., & Kopecký, K. (2019). *Rizikové seznamování dětí na internetu*. Univerzita Palackého v Olomouci.
- Tang, I. (2003). *Pornografie, Tajné dějiny lidstva*. Praha: BB Art.
- Uzel, R. (2016). *Sexuální výchova v rodině i ve škole*. Dostupné z <https://sancedetem.cz/sexualni-vychova-v-rodine-i-ve-skole#nemravne-obrazky-a-pornografie>
- Vojtíšek, P. (2012). *Výzkumné metody*. VOŠSP.
- West, R., Česko, & Úřad vlády. (2016). *Modely závislosti*. Praha: Úřad vlády České republiky.
- Zimbardo, P. G., Coulombe, Nikita D, Čížková, L., & Klabanová, K. (2017). *Odpojený muž: Jak technologie připravuje muže o mužství a co s tím*. Praha: Grada Publishing.

Seznam příloh

Obrázky

Obrázek 1:

<https://www.national-geographic.cz/clanky/pikantni-4000-let-stara-pornografie.html>

Obrázek 2:

<https://www.pornhub.com/insights/2019-year-in-review>

Grafy

Graf 1: V kolika letech se poprvé setkali respondenti s pornografií.

Graf 2: Kolik respondentů někdy vidělo či nevidělo pornografický obsah.

Graf 3: Frekvence sledování pornografického obsahu.

Graf 4: Vnímání pornografie ze strany respondentů.

Graf 5: Důvody, proč dotazovaní sledují porno.

Graf 6: Předpokládaná reakce okolí podle respondentů.

Graf 7: Hovořili respondenti s někým o tématu pornografie?

Graf 8: S kým pornografii respondenti rozebírali?

Graf 9: Vnímají respondenti vliv pornografie na svůj osobní život?

Graf 10: Percepce vlivu lockdownu na intenzitu sledování porna u základní školy a gymnázia N.

Graf 11: Percepce vlivu lockdownu na intenzitu sledování porna u gymnázia V.

Graf 12: Vnímání závažnosti pornografie jakožto závislosti.

Graf 13: Účast respondentů na nějakém semináři či přednášce o pornografii.

Graf 14: Kontrola času stráveného na počítači či telefonu rodiči u základní školy a gymnázia N.

Graf 15: Kontrola času stráveného na počítači či telefonu rodiči u gymnázia V.